

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πρεσβεία της Ελλάδος

Μόσχα

Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών

Υποθέσεων

Έκθεση Παγκόσμιας Τράπεζας για την πορεία της ρωσικής οικονομίας

Την Τετάρτη 9 Νοεμβρίου 2016 δημοσιεύθηκε η επικαιροποιημένη έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας για τη ρωσική οικονομία με τίτλο “Russia Economic Report #36: The Russian Economy Inches Forward: Will That Suffice to Turn the Tide?”.

Σύμφωνα με την έκθεση, η Ρωσία συνεχίζει την προσαρμογή της στις χαμηλότερες τιμές του πετρελαίου και στις συνθήκες που δημιούργησαν οι οικονομικές κυρώσεις που επιβλήθηκαν τον Ιούλιο του 2014. Κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών, η κυβέρνηση εφήρμοσε ένα πακέτο πολιτικών, που περιλαμβάνουν την υιοθέτηση ελεύθερα κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας, περικοπές των δαπανών σε πραγματικούς όρους και ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, οι οποίες μαζί με την αξιοποίηση του Αποθεματικού Ταμείου έχουν συμβάλει στη διευκόλυνση αυτής της προσαρμογής.

Η συνεχής πτώση των πραγματικών εισοδημάτων έχει οδηγήσει σε συμπίεση της εγχώριας ζήτησης, ενώ η ύφεση, η οποία εμφανίστηκε κατά το τρίτο τρίμηνο του 2014, συνεχίστηκε και κατά το πρώτο εξάμηνο του 2016. Ωστόσο, με τη βοήθεια των πολιτικών που εφήρμοσε η κυβέρνηση, ο ρυθμός της ύφεσης έχει πλέον μειωθεί ουσιαστικά: το πραγματικό ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά μόλις 0,9% σε ετήσια βάση κατά το α΄ εξάμηνο του 2016 σε σύγκριση με -3,7% το 2015.

Μετά από την ύφεση της τελευταίας περιόδου, οι βασικοί οικονομικοί και χρηματοοικονομικοί δείκτες έχουν αρχίσει να διορθώνονται, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι έχουν εξαλειφθεί οι κίνδυνοι που απειλούν τη ρωσική οικονομία. Έτσι, ενώ ο πληθωρισμός το διάστημα Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2016 ανήλθε σε 7,4%, μειωμένος στο μισό από το 15,9% της ίδιας περιόδου του 2015, οι πληθωριστικές προσδοκίες εξακολουθούν να είναι αυξημένες. Η ανεργία, στο 5,6%, παραμένει σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα, κυρίως λόγω της ευελιξίας των μισθών. Ο τραπεζικός τομέας έχει επίσης σταθεροποιηθεί πλέον σε μεγάλο βαθμό, ωστόσο, ακόμα παραμένει ευάλωτος στους μακροοικονομικούς κινδύνους που δημιουργούν η χαμηλή ανάπτυξη και χαμηλή ζήτηση.

Ο ενοποιημένος προϋπολογισμός των περιφερειακών κυβερνήσεων σημείωσε πλεόνασμα κατά τους πρώτους οκτώ μήνες του 2016, ωστόσο, έως το τέλος του έτους το πλεόνασμα αυτό αναμένεται να μετατραπεί σε έλλειμμα. Επιπλέον, όπως επισημαίνει η Τράπεζα, οι μέσοι όροι κρύβουν σημαντικές διακυμάνσεις: πάνω από τα δύο τρίτα των περιφερειών έχουν δημοσιονομικό έλλειμμα, ενώ πολλές από αυτές αντιμετωπίζουν αυξανόμενο χρέος. Ταυτόχρονα, το Αποθεματικό Ταμείο βρίσκεται ήδη υπό σοβαρή πίεση και αναμένεται να εξαντληθεί το 2017.

Από την πλευρά του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού, το δημοσιονομικό έλλειμμα επιδεινώθηκε το 2016. Παρά τις περικοπές δαπανών που σημειώθηκαν από την αρχή του 2016, το έλλειμμα του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού διευρύνθηκε κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2016 και έφθασε το 2,6% σε σύγκριση με 1,1% τους πρώτους εννέα μήνες του 2015. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι περικοπές δαπανών κατάφεραν να αντισταθμίσουν μόνο εν μέρει τη μείωση των εσόδων από την πτώση της τιμής του πετρελαίου. Καθώς οι δαπάνες αναμένεται να υπερβούν τα

έσοδα ακόμη περισσότερο κατά τους τελευταίους τρεις μήνες του 2016, στο τέλος του έτους το έλλειμμα αναμένεται να αυξηθεί σε 3,7%.

Όσον αφορά στο ποσοστό φτώχειας, αυτό μειώθηκε ελαφρά κατά το 2016, παρά τη συνεχιζόμενη συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματος (κατά 5,8%). Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2016, 21,4 εκατομμύρια άνθρωποι ή το 14,6% του πληθυσμού, είχε εισοδήματα κάτω από το εθνικό όριο της φτώχειας. Το ποσοστό αυτό είναι κατά μισή ποσοστιαία μονάδα χαμηλότερο από ό, τι πριν από ένα χρόνο. Η μείωση αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι τα στρώματα αυτά του πληθυσμού καταναλώνουν περισσότερα τρόφιμα ως ποσοστό του εισοδήματός τους, και ο πληθωρισμός των τροφίμων ήταν χαμηλότερος από τον πληθωρισμό των προϊόντων εκτός τροφίμων κατά τα δύο πρώτα τρίμηνα του 2016.

Ωστόσο, πολλοί άνθρωποι που βρίσκονται στο κατώτερο 40% και στη μέση της κατανομής του εισοδήματος, παρουσίασαν σημαντική μείωση των πραγματικών εισοδημάτων τους το 2015. Αυτό οδήγησε σε αύξηση του μεριδίου των ευάλωτων στρωμάτων του πληθυσμού με κατά κεφαλήν εισόδημα κάτω από 10 δολάρια/ημέρα κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες, ανατρέποντας σημαντικό μέρος της αύξησης της ευημερίας που είχε επιτευχθεί τα τελευταία έτη.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις δυναμικές, η Παγκόσμια Τράπεζα αναμένει ότι η οικονομία της Ρωσίας θα κάνει μικρά βήματα προς την ανάπτυξη. Για το 2016, η ανάπτυξη της ρωσικής οικονομίας προβλέπεται στο -0,6%, ποσοστό που συνιστά βελτίωση από την προηγούμενη πρόβλεψη του Ιουνίου του -1,2%. Καθώς η τιμή του πετρελαίου αναμένεται να συνεχίσει την ανάκαμψή της σε 55,2 \$/βαρέλι το 2017 και 59,9 \$/βαρέλι το 2018, η άνοδος αυτή θα επηρεάσει θετικά την εγχώρια ζήτηση, οδηγώντας την οικονομία σε ανάπτυξη της τάξης του 1,5% το 2017 και 1,7% το 2018.

Αυτή η ανάκαμψη της ανάπτυξης, ωστόσο, είναι μάλλον απίθανο να μπορέσει να συνεισφέρει στην οικοδόμηση μιας πιο διαφοροποιημένης οικονομίας. Οι κίνδυνοι που απορρέουν από την μεταβλητότητα των τιμών των βασικών προϊόντων και από τα διαρθρωτικά προβλήματα παραμένουν. Με όλους τους άλλους παράγοντες να παραμένουν αμετάβλητοι, μία αύξηση/μείωση των τιμών του πετρελαίου κατά 15% αλλάζει την πρόβλεψη για την ανάπτυξη του 2017 από 1,5% σε 2,1%/0,7% αντίστοιχα, αποδεικνύοντας την ευαισθησία της οικονομίας στις διακυμάνσεις των τιμών των πρώτων υλών. Πράγματι, ενώ οι εξαγωγές έχουν αυξηθεί σε ορισμένους τομείς εκτός καυσίμων, όπως η κλωστοϋφαντουργία, η επεξεργασία ξύλου, τα μέταλλα και τα μεταλλικά προϊόντα, και η γεωργία, η οποία αυξήθηκε κατά 1,5% κατά το α' εξάμηνο του 2016, η συνολική αξία των εξαγωγών αγαθών εκτός καυσίμων μειώθηκε κατά 13,4% κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2016, με περισσότερο από το ήμισυ των τομέων αυτών να καταγράφουν πτώση.

Συνολικά, η υποκατάσταση των εισαγωγών φαίνεται να έχει περιορισμένο αντίκτυπο στην ανάπτυξη και την αναδιανομή των παραγωγικών συντελεστών μέχρι τώρα. Η μερική κυκλική ανάκαμψη, η οποία έρχεται σε συνέχεια της αύξησης των τιμών του πετρελαίου, είναι απίθανο να συνοδεύεται από ανακατανομή των συντελεστών σε δραστηριότητες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας εκτός του πετρελαϊκού τομέα. Η διαδικασία διαφοροποίησης της οικονομίας προχωρά αργά λόγω της σχετικά χαμηλής πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας στους περισσότερους τομείς εμπορεύσιμων αγαθών και της περιορισμένης διαθεσιμότητας σε εργατικό δυναμικό, σε συνδυασμό και με τους διαρθρωτικούς και θεσμικούς περιορισμούς που πρέπει πρώτα να αρθούν.

Η έκθεση καταλήγει ότι παρά όλους αυτούς τους κινδύνους, η εικόνα που παρουσιάζει η ρωσική οικονομία είναι συνολικά θετική και η αντίδραση των ρωσικών αρχών κρίνεται, αναμφισβήτητα, ως ικανοποιητική, καθώς κατόρθωσαν να αντιμετωπίσουν επιδέξια τα πολλαπλά πλήγματα που δέχθηκε η οικονομία. Ένα σημαντικό βήμα, ιδίως υπό το φως των συνεχώς μειούμενων

δημοσιονομικών αναχωμάτων, με το Αποθεματικό Ταμείο να αναμένεται να εξαντληθεί το 2017, είναι η επιστροφή στο μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πλαίσιο (τριετές σχέδιο προϋπολογισμού).

Η Ρωσία τα τελευταία χρόνια έχει επιτύχει πολλές θετικές αλλαγές στον τομέα της ρύθμισης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, οι οποίες οδήγησαν στη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος. Αυτές οι αλλαγές είναι αναγκαίες, όχι όμως και επαρκείς για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη. Η ιδιοκτησία των παραγωγικών περιουσιακών στοιχείων, παρά τις σημαντικές αλλαγές στο ρόλο του κράτους κατά τις τελευταίες δεκαετίες, έχει γίνει ακόμη πιο συγκεντρωτική, περιορίζοντας έτσι τον ανταγωνισμό και επιδεινώνοντας την εταιρική διακυβέρνηση, ενώ ταυτόχρονα, η ρωσική οικονομία και κοινωνία έχει να αντιμετωπίσει ακόμα περίπλοκα κοινωνικο-οικονομικά ζητήματα που σχετίζονται με τη γήρανση του πληθυσμού. Η αντιμετώπιση όλων αυτών των θεμάτων είναι τελικά αυτό που θα βοηθήσει να αναστραφεί το κλίμα.